

MÉRTANI FORMÁKBÓL MŰALKOTÁSOK

ARS POETICÁJÁRÓL ÚGY VALL: A NÉPMŰVÉSZETRE ÉPÍT, AKÁRCSAK KODÁLY ZOLTÁN. NÉMETH JÁNOS, KOSSUTH-DÍJAS SZOBRÁSZMŰVÉSZ A HAGYOMÁNYRA, A GYÖKEREKRE ALAPOZ, AMELY MEGÉRINTI AZ EMBEREKET. ÚGY VÉLI, A KERÁMIA SOKOLDALÚ, ÁLTALA A TRADÍCIÓ BELEOLVADHAT A MÁBA. A MŰVÉSZ CÉLJA, HOGY ŐSI, SAJÁTSÁGOS ÍZZEL, LEEGYSZERŰSÍTVE KÖZVETÍTSÉN. NÁLA JÁRTUNK VENDÉGSÉGBEN ZALAI MŰHELYÉBEN.

A Zalaegerszezen élő Németh János szobrászművész büszke családja múltjára, egyik ága Pápáról származik, s még 1884-ben érkezett Zalába. Ősei mesterek és művészek voltak egyben, nagypapjáig visszamenőleg minden férfi családtag fazekas- és kályhás-mester, mondja szerényen műtermébe invitálva, ahogy például az ókori görögök, akik „végül is csak” fazekasok voltak. Nagypapjától örít egy díszes kályhacsempét, amely egykoron egy környékbeli főúri kúria kályháját díszítette. Nagypapja ugyanis kályhákat épített kastélyokba, úri lakokba, a 19. század végén alkotó mester még József főhercegnek és az Esterházyaknak is dolgozott. Édesapja csempéket készí-

tett a „Németh Gábor és fiai” cégben, amelyet 1951-ben államosítottak, majd ezt követően műszaki vezetőként dolgozott saját üzemében. Németh János is itt kezdte pályáját szakmunkásként, igaz, egy érdekes vargabetű után, hisz előtte elvégezte a gimnáziumot. Csak

pár év munka után jelentkezett az Iparművészeti Főiskolára, ahol Borsos Miklós azonnal meglátta benne a tehetséget. Akkoriban olyan nagy mesterek tanítottak a főiskolán, mint Ferenczy Noémi vagy Gádor István.

Első alkotásai még egyfajta habán naivizmus szellemében születtek: vizsgaműve, egy képzel borospince cégére feltűnő színekben pompázik ma is műhelye falán. A majolikamázás, Hány Jánost ábrázoló kerámia, továbbá Szűcs urat, a fuvarost vagy Ilonka nénit (aki

a piacon értékesítette a család fazekas tárgyait) ábrázoló kerámiaplasztika tanúskodik még e korai szakaszáról. Később egyre kevesebb színnel operált, úgy értékelte, sok lenne szobraikat még élénk színekkel is díszíteni.

Németh János formavilága különleges, igyekszik minden esetben a tradícióinkat hangsúlyozni. Technikája lenyűgözően egyszerű: korongozott formákból mértani elemeket készít, vagyis nem mintáz, helyette épít; domborművek esetében ezeket a mértani formákat elfelezi. Ez az egyszerűsítési

mákat jobban kedvelik a szögletesnél. – Hallani kell az anyag „hangját”, amit a fazekasok mindig is hallottak, annak alapján alkottak, építettek – vélekedik a művész. Megtoldja azzal: lehet, hogy formavilága nem divatos, de időszerű, alkotásai lényegre törők. – Engem a forma érdekel. Azt szeretném, hogy térjünk vissza a gyökereinkhez, az ősi formák lépjenek át a mába, és szóljanak napjaink emberéhez is – magyarázza.

A műhelyben számos kész és félkész alkotás sorakozik, a zalaegerszegi Göcsej Múzeumban pedig közel kétszáz alkotása látható állandó kiállításán. Több évtizede jobbra középületekre készíti domborműveket. Maketteket mutat műhelyében, például a Vonyarcvashegyre tervezett alkotását a negyven halász megmenekülésének legendájáról vagy a Szent György és a sárkány történetét bemutató domborművet. Épületkerámiai, szobrai, díszkútjai megtalálhatók szerte az országban, Budapesten, Zánkán, Nagykanizsán, Balatonföldváron, Hévízen, Zalaegerszezen, Lentiben, Szombathelyen, Kecskeméten, de Harkányba is készített egy grandiózus, 35 négyzetméteres domborművet. Másik büszkesége Százhalombattán egy tíz méter hosszú medencével szimbiózisban pompázik, de négy külképviseletünkön is megtalálhatók alkotásai.

Velkei Tamás

SZTÁRPARADÉ A VENDÉGKÖNYVBEN

A család otthona, műhelye igazi zarándokhelynek számított a szocializmus évtizedeiben. Amerigo Tot és Kisfaludi Stróbl Zsigmond szobrászok, Keresztury Dezső író, Kányádi Sándor és Juhász Ferenc költők, László Gyula történész vagy Sinkovits Imre színművész gyakori vendége volt a Németh-háznak. A nagy kommunista cenzor, Aczél György is beírt egyszer. Igaz, előtte magával vitte a vendégkönyvet, hogy három hétig tanulmányozza a bejegyzéseket...